MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYIMLAR ve BASILI EĞİTİM MALZEMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNCE HER HAFTA PAZARTESİ GÜNLERİ ÇIKARILIR İLGİLİ MAKAM VE MÜESSESELERE PARASIZ GÖNDERİLİR.

T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
TEBLİĞLER DERGİSİ

YILLIK ABONESİ 1000 KURUŞTUR ABONE TUTARI MALSANDIKLARINDAN BİRİNE YATIRILMALI VE ALINACAK MAKBUZ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYIMLAR VE BASILI EĞİTİM MALZEMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE GÖNDERİLMELİDİR

CİLT: 32 | 24 KASIM 1969 | SAYI: 1582

Talim ve Terbiye Kurulu Kararları:

Karar s.: 575 — Karar t.: 3-11-1969

Konu: Ortaokullarda okutulacak geçici Sosyal Bilgiler kitapları.

Kurulumuzun 16 Ekim 1969 gün, 555 sayılı kararı ile 1970-1971 öğretim yılından itibaren taslak mahiyetinde, Bakanlıkça tesbit edilecek yer ve okullarda birinci sınıftan başlamak ve kademeli tarzda denenmek üzere uygulanması kararlaştırılan Ortaokul Sosyal Bilgiler Programı ile ilgili olarak:

1970-1971 öğretim yılında söz konusu dersin işlenişinde yararlanılmak üzere, genel esaslara ve Ortaokul Sosyal Bilgiler Programına göre yazarlarca hazırlanacak geçici ders kitaplarının 30 Nisan 1970 tarihine kadar Bakanlığımıza gönderilmiş olmak kaydıyle, bir defada müsvedde halinde de incelenmesi hususunun Bakanlık Makamının tasviplerine arzı kararlaştı.

Uygundur.
3-11-1969
İlhami ERTEM
Millî Eğitim Bakanı

TALİM VE TERBİYE DAİRESİ

Karar s.: 555 — Karar t.: 16-10-1969

Konu: Ortaokullarda denenecek Sosyal Bilgiler programı.

1970-1971 öğretim yılından itibaren, Bakanlıkça tesbit edilecek yer ve okullarda, birinci sınıftan başlamak ve kademeli olarak denenmek üzere Ortaokul Sosyal Bilgiler Programı Taslağının ilişik örneğe göre kabulü hususunun Bakanlık Makamının tasviplerine arzı kararlaştı.

Uygundur.
16-10-1969
İlhami ERTEM
Millî Eğitim Bakanı

Sınıf: I

(Haftada 5 saat)

Ünite I. Günlerimiz nerelerde ve nasıl geçiyor?

A) Ailemiz içinde: Aile fertlerinden herbirinin günlük işleri. Dışarıda çalışanlar ve aile hayatının bunlara göre düzenlenmesi. Baba ocağından ayrılma sebepleri ve bu ocağa bağlılığın sürdürülmesi gereği.

Aile bütçesi ve güveni. Gelir ve giderlerimiz. Varsa tarla ve bahçelerimizin ürünleri. Dikkatli harcamak zorunluğu; cep harçlıkları; tutumluluk, ev eşyasının bakımı ve korunması. Hastalık, kaza ve ölüm halleri için tasarruf. Yaşlılar ve çalışamıyacak durumda olanlar nasıl ve ne ile geçinirler? Emeklilik, sigorta; özel gelir kaynakları (kira bedelleri v. b.).

Aile güveni nasıl sağlanır? Kanunlarımız aileyi korur. Evimizde güven içindeyiz: Bekçi, köy korucusu, jandarma ve polis.

Evimiz ne zaman ve nasıl yapılmıştır. Herkes istediği yerde ve istediği biçimde ev yaptırabilir mi? Oturulan evin sağlığa uygun olmaması halinde neler yapılmalıdır? Kiralanmış evlerde bakım ve düzen (başkasının malı).

Aile kimlerden meydana gelir? Aile münasebetlerini düzenleyen esaslar. Gelenek ve göreneklerimiz. Türk geleneğinde ailenin yeri ve kutsallığı. Eğitim yönünden ailenin değeri. Bugünkü aile kuruluşumuz. Ana ve babaya karşı saygı, sevgi, itaat, yardım ve hizmet. Yaşlı ve tecrübeli kimseleri dinlemenin faydaları. Kardeşler arasında sevgi ve geçim. Ailede karşılıklı olarak fikir ve kanaatlara saygı göstermek. Ailede demokratik hayat. Aile fertlerinin sevinçlerine katılmak, üzüntülerini paylaşmak.

B) Dershanemizde: Ortaokula niçin devam ediyoruz? Sınıf arkadaşlarımızla tanışma ve iyi geçim. Sınıfın düzeni, plânı (yönler ve plânı yönüne koymak); dershanemizin güzelleştirilmesi ve temizliği. Okulumuzun öğretmen memur ve işçilerini sever, sayarız; karşılaşınca onları selâmlarız.

Sınıf mümessilinin seçilmesi. Sınıf mümessili nasıl bir arkadaş olmalıdır; onun seçiminde nelere dikkat etmeli ve oylarımızı hangi usulle kullanmalıyız?

Bir sınıf kitaplığı kurabilir miyiz? Ders kitaplarımız ve yardımcı kitaplar. Sınıf kitaplığına ait kitapları kimler nasıl hazırlar? Matbaalar yok iken ne yapılırdı? Matbaacılığın bulunması ve sonuçları (bir okuma parçası).

C) Okulumuzda: Okul topluluğu kimlerden meydana gelmiştir? Bunların herbirinin görevleri ve karşılıklı münasebetleri. Bu münasebetleri düzenleyen kanun, yönetmelik, gelenek, görenekler ve okul nizamları. Okul yönetmeliğinin öğrencileri ilgilendiren hükümlerinin incelenmesi, öğrenci kuralları ve yasaklarının incelenmesi. Okulda demokratik hayat. Okul yönetimine öğrencilerin katılması. Okulda başarılı olmanın yolları. Başarıya değer verilmesi.

Okulun, okul eşyasının, okul çevresindeki ağaçların ve çiçeklerin korunması ve bakımı ve yenilerinin yetiştirilmesi.

Okul ve öğrenci şeref ve itibarının korunması (çevredeki insanlar ve diğer okulların öğrencileri ile münasebetlerde dikkat edilecek hususlar).

Okul-Aile Birliği (çalışmaları ve okulun gelişmesinde payı).

Öğrenci kimlik belgesi nedir? Nasıl alınır; hangi işlerimizi kolaylaştırır. Oyun ve çalışmada ahenk ve işbirliği. Oyun kurallarına uyma zorunluluğu. Oyunda hile yapmamak; hakeme saygı. Oyunlarda kazalar ve kaçınma yolları. Okulumuzun (varsa) tehlikeli yerleri.

Okulumuzun masrafları nasıl ve nereden karşılanır?

Okulumuzun plânı. Okul ev yolunun krokisi. Bunlar birleştirilerek semtimizin krokisi (ölçek ve yön kavramlarının geliştirilmesi) ölçek küçüldükçe büyük ölçekli plânlarda gösterilebilen şeylerin çizilmesi imkânlarının azalması.

Okulumuzun tarihçesi.

Eski okullardan tablolar.

D) Çevremizde: Mahallemizde veya köyümüzde; komşuluk münasebetleri (komşular arasında yardımlaşma, imece, iyi geçinme; nezaket, birbirinin rahat ve huzuruna dikkat; karşılıklı saygı; sevinçlere katılmak; kederleri paylaşmak).

Ev, apartman, sokak, bahçe, park ve çeşmenin temizlik ve bakımında işbirliği.

Mahallemizde veya köyümüzde muhtar ve ihtiyar heyetinin seçimi ve görevleri. Mahallenin veya köyün ortak malları. Bekçi korucu ve görevleri.

Mahallemizin veya köyümüzün plânının incelenmesi (Plân, yön ve ölçek fikrinin geliştirilmesi ölçeğin muhtevaya etkisi).

Mahallemizde veya köyümüzde eski eserler varsa, bunların kimler tarafından ne zaman yapılmış olduğu. Bugünkü değerleri.

Yakında bulunan bir köyün incelenmesi; bu köyün kendi köyümüz, mahallemiz veya bilinen başka köylerle karşılaştırılması. Köy nasıl bir yerleşme yeridir?

Kasaba yahut şehrimizde cadde ve sokakların temizliği, su ihtiyacı, kanalizasyon, sağlık ve aydınlatma işleri, çarşı ve pazarların kontrolü, şehir içi veya yakın çevre otobüs işletmeleri, çocuk bahçeleri, kitaplıklar kurulması, parklar, spor ve oyun meydanları yapılması. Şehir imar plânının uygulanması ve bu işlerin görevlileri. Belediye Başkanı, Belediye Meclisi, başkan ve üyelerin seçimi. Seçim zamanı, seçim kuralları, seçim kütükleri ve itiraz hakkı. Oylama nasıl yapılır? Oy sandığı; sandığın açılması, oyların sayılması, seçimde oy sahibi olmanın şartları. Belediye örgütünde diğer görevliler. Belediyeye bağlı kurumlar. Belediyenin giderleri nasıl ve nerelerden karşılanır? (Belediye bütçesi) Halkın belediye işlerine yardımı. Belediye başka nerelerden yardım görür? (İller Bankası).

Bulunduğumuz yerde yönetim örgütü (köy, bucak, ilçe, il); bucak merkezi, ilçe merkezi ve il merkezi ne demektir? Çeşitli daireler ve bu dairelerde iş takibi (dilekçe vermek), memurlarla iş sahiplerinin karşılıklı nezaket ve saygı kurallarına uymaları.

Bankalar, kooperatifler, yardım kurumları, kitaplık, okuma odaları ve herbirinin faydaları.

Şehir veya kasaba içinde ve şehirlerarası yollarda trafik: Trafik kuralları ve işaretleri, trafik polisi, yayaların yürüyeceği ve geçeceği yerler (yaya kaldırımı ve yaya geçitleri), ışıklı ve ışıksız kavşaklar. Yollar üzerindeki çizgilerin anlamları. Bisiklete binmek ve ehliyet almak. Trafik kazaları, sebep ve sonuçları. Nasıl yerlerde oyun oynanabilir? Ulaşımda iş alanları sorumlulukları. Taşıt kullanmanın şartları.

Şehir ve kasabamızın farklı ölçeklerlerde yapılmış plânlarının incelenebilmesi ve mukayesesi (plân, ölçek ve yön fikirlerinin geliştirilmesi), plânı yönüne uygulamak, başlıca binaların yerlerini bulmak. Semtler, meydanlar, çarşı ve pazar yerleri.

Yakın çevrede mahalli sanat eserleri, tarihi kalıntılar. Çevremizde bizden önce kimler, nasıl yaşamışlardır, şehir ve kasabamızın tarihçesi, tarih öncesi ve tarih çağları ve takvim fikri.

Şehir ve kasabamıza başka yerlerden gelenler: Turizmin tanımı; faydaları. Turiste karşı davranışlarımız (otel ve motellerde, kamp yerlerinde, yollarda, taşıtlarda, umumi yerlerde v. b.). Tabiat güzellikleri, dinlenme ve eğlenme yerleri, sinema, tiyatro, plâj, otel, lokanta, park v. b.

Elektrik, havagazı, su, kömür ve bunların toplum yararına uyan şekilde kullanılması. Toplumun muhtaç olduğu maddelerde tutumluluk ve bu yoldan yurt zenginliğinin artacağı fikri.

Topluluk içinde sıraya girmek; başkalarını rahatsız etmiyecek şekilde yavaş sesle ve ölçülü konuşmak; temizliğe dikkat etmek; topluma ait eşyayı tahripten kaçınmak; yardımlaşma; doğruluk.

Ünite II. Köyümüz, şehir veya kasabamız nasıl bir yerdedir?

A) Yeryüzü şekilleri bakımından: Çevremizin yeryüzü şekilleri (yakın çevre gezilerinde yapılan gözlemlere dayanılarak) sıradağ, tek dağ, tepe, yamaç, dağ eteği, ova, vadi, göl, akarsu, yatağı ve şekilleri, boyun noktası ve geçit, kıyı şekilleri ve benzerleri. (Münhasıran çevrede bulunan yeryüzü şekilleri incelenecek; çevrede bulunmayanlar bölge ve ülke incelemelerinde sırası geldikçe tanıtılacaktır. Mümkün olduğu kadar büyük ölçekli bir harita üzerinde çevrenin incelenmesi ve ölçek, harita işaretleri ve renklerinin anlamları) harita ve plân arasındaki farklar). Haritaların nasıl hazırlandığı hakkında kısa bilgi; harita çeşitleri.

B) İklim bakımından: Bulunduğumuz yerde bir gün boyunca sıcaklığın seyri (hava gözlemlerine giriş) ve sebepleri, geçmiş yıllarda, (varsa) meteoroloji istasyonumuzda yapılmış gözlemlerin incelenmesi; hava sıcaklığının ölçülmesi. Günler arasında sıcaklık değişmeleri. Günlük, aylık ve yıllık sıcaklık ortamlarının hesabı. Yılın en soğuk ve en sıcak ayları. Yıllık sıcaklık farkları ve mevsimleri. Sıcaklığın ve sıcaklık değişmelerinin hayvanlar ve bitkilerin hayatı üzerinde etkileri. Mevsimler nasıl ve niçin değişir, yeryüzü ısıyı nereden alır, güneş ışınlarının geliş açılarının yıl boyunca değişmesi ve bunun yeryüzünün ve havanın sıcaklığı üzerinde etkileri (güneşin doğuş ve batış noktalarının değişmesi üzerinde belli aralıklarla gözlemler) dünyanın günlük, yıllık hareketleri ve sonuçları.

Rüzgârlar. Rüzgâr nasıl meydana gelir? Serin, sıcak, nemli ve kurak rüzgârlar. Bulut ve yağış getiren rüzgârlar. Bulut nedir, nasıl meydana gelir? (okulda ve varsa meteoroloji istasyonunda yapılan gözlemlere göre).

Yağışlar: Yağmur, çiğ, dolu, kar ve kırağı. Yağışlar nasıl ölçülür? Çevremizde yağışların aylara ve mevsimlere dağılışı. En bol ve en az yağışlı mevsimler ve aylar (Gözlemlere göre).

İklim nedir? Çevremizin iklim özellikleri. Diğer iklim tipleri bölgeler ve ülkelerin incelenmesi sırasında ele alınacaktır).

Dört mevsimde bahçeler, kırlar ve ormanların görünüşü.

Bitki örtüsü: Bozkır, fundalık, maki, orman; (çevre şartlarına göre) bu toplulukları meydana getiren başlıca bitkiler ve ekonomik değerleri. En yakın ormanlar nerelerde ve ne kadar uzaklardadır. Bu ormanlardan nasıl faydalanıyoruz? Çevremizi nasıl ağaçlandırabiliriz? Ekonomik değeri olan bitkilerin korunması, üretilmesi. Ormanların önemi ve değeri.

Sular: Çevremizde kuyular ve sarnıçlar. Kuyuların suları nereden gelir. Sarnıçların suları nasıl sağlanır? Kaynak suları, kaynakların yerleri ve nasıl meydana geldikleri. Akarsular, bunların doğdukları ve döküldükleri yerler (haritadan takip edilerek); uzunlukları; büyüklüklerine ve döküldükleri yerlere göre ırmak, çay, dere, göl veya deniz kavramları. Çevremizde sulama işleri arklar, kanallar, regülatörler ve barajlar. Su gücünden nasıl faydalanıyoruz? (değirmenler, fabrikalar, elektrik santralları). Seller, su baskınları ve toprak yıkanması (erozyon), zararları ve korunma çareleri. Kuyu ve kaynak suları ile akarsuların gür ve çekik zamanlarının mevsimler ve yağışlarla bağıntısı.

C) Yollar bakımından: Şehir veya kasabamızı yakın çevreye ve uzaklara bağlayan yollar (yerine göre kara, deniz, demir ve hava yolları) ve taşıtlar. Çeşitli taşıt hizmetleri ve buralarda çalışanların görevleri. Bu yollar üzerinde yapılan seyahatların değerlendirilmesi. Seyahat nedir? Bir seyahata nasıl hazırlanılır; (beraber alınacak eşya; yiyecek, giyecek, gidilecek yerlerle ilgili haritalar, notlar, plân v. b.).

Eski zamanlarda taşıma ve ulaştırma işleri; taşıtların gelişmesi. Uygarlığın gelişmesinde ve yayılmasında yolların rolü ve önemi.

D) Tarihî kalıntılar bakımından: Çevremizde höyük, harabe, tapınak, kale, cami, mescit, köprü, su yolları, hanlar, kervansaraylar v. b. Bunlar hakkında neler bilinmektedir. Turistik değerleri nedir? Çevremizde geçmiş önemli tarihi olaylar (kısaca).

Ünite III. Türkiye'nin neresindeyiz? (*)

A) İçanadolu Bölgesi: İçanadolunun iki önemli gelir kaynağı tahıl üretimi ve küçük baş hayvancılık ve Ankara keçisi. Bağcılık ve sulanabilen yerlerde sebze ve meyve bahçeleri. Şeker pancarı tarlaları v. b. Sulamanın önemi ve imkânları. Bölgedeki akarsuların rejimleri, sebep ve sonuçları. Büyük baş hayvanlar ve bunlardan nasıl yararlanıldığı (çekim et ve süt hayvanı olarak deri ve diğer kalıntılar). Bölgede ağaç kıtlılığının (ormansızlığın) sebepleri (bölgeyi kuşatan sıradağların etkileri, yağışların yıllık tutarları ve mevsimlere dağılışı) ve sonuçları ağaçlandırma çaba ve imkânları. (Bozkır, tahrip edilmiş küçük orman adaları, tezek yakılması, tarlaların gübrelenememesi, ev yapımında ağacın az kullanılması), kavak ve söğüdün bölgedeki değeri. Ekonomik değeri olan ağaçların üretilmesi ve korunması.

Nüfusun dağılışı (sık ve seyrek nüfuslu yerler).

Yeryüzü şekillerinin (özellikle ovalar ve plâtoların) taşıma ve ulaştırmada rolü. (Ova, plâto... v. b. kavramların verilmesi). Ana yollar; önemli ulaşım merkezleri ve bölgeyi diğer bölgelere bağlayan yollar. İçanadoluda tarihi yollar, hanlar, kervansaraylar ve diğer tarihi kalıntılar.

Yolların İçanadolu hayatında önemi ve etkileri:

Enerji kaynakları: Hirfanlı Barajı ve hidroelektrik santralı. Bölgeye komşu bölgelerden verilen elektrik enerjisi. Linyit yatakları. Diğer madenler (tuz, civa, v. b.).

İçanadoluda tabiat güzellikleri: Baharda ve yazda bozkır ve Tuz gölü. Sönmüş volkanlar (volkanların meydana gelişi) ve krater gölleri. Ürgüp - Nevşehir, Tüf plâtosu ve peri bacaları. Öbruk gölleri ve karst kaynakları. v. b.

Devlet merkezi olarak ANKARA.

İçanadoluda halk oyunları ve halk havaları.

B) Ege Bölgesi: Bölgeye ve Türkiye'ye gelir sağlayan değerli ürünlerden çekirdeksiz üzüm, incir, zeytin, tütün, pamuk (bun-

---

(*) Bu programa Türkiye'nin bölgelerinden herbiri, yaşadığımız bölge genişliği ile alınmıştır. Derslerde okulun bulunduğu bölge derinliğine işlenecektir. "Komşu ve uzak bölgeler" hakkında, bu veya benzeri bir başlık altında, daha kısa bilgi verilecektir. El sanatları ve endüstri:

ların en çok üretildiği yöreler, pazarlama işleri, ticaretteki önemleri, bu alanlardaki rakiplerimiz). Bölgenin diğer önemli ve özel ürünleri (susam, palamut, meyan kökü, portakal, limon, mandalina v. b.).

Ege çukur ovaları ve kıyıları (bu ovaların ve kıyıların meydana gelişleri, horst, graben, birikinti ovası, alçalma ve yükselme, Ria tipi kıyılar). Çamaltı tuzlası (bir okuma parçası ile). Ovalar arasında ürünler bakımından açık ayrılıklar ve sebepleri. Tabii limanlar, İzmir limanı ve önemi, Gediz deltası ve körfezin kapanma tehlikesi, kıyılardan uzaklarda kalan eski Ege limanları (özellikle Efes ve Milet). Kıyıları iç yörelere ve bölgeyi diğer bölgelere bağlayan yollar, bu yolların doğrultuları üzerinde dağların ve ovaların etkileri. Menteşe dağlık yöresinin özel durumu. Kıyılarımıza yakın ve yabancılar elinde bulunan Ege adaları ve bunların ortaya koyduğu tehlikeler. Ege bölgesine göz diken yabancılar. (Emelleri, tutumları ve sonuçları bir okuma parçası ile açıklanacak).

Ege bölgesinde diğer gelir kaynakları: Ormancılık (sığla yağı) ve yaylacılık (Yörükler hakkında bir okuma parçası). Kıyılarda balıkçılık ve sünger avı (sünger avcıları hakkında bir okuma parçası). Yeraltı zenginlikleri (linyit, krom, zımpara taşı v. b.). Enerji kaynakları (barajlar, baraj gölleri, hidroelektrik ve termik santrallar). Başlıca fabrika şehirleri.

Ege bölgesinde nüfusun dağılışı.

(Eski Ege uygarlıkları ve tarihi kalıntılar hakkında bir okuma parçası).

Ege bölgesinin turistik değerleri. (Güzel manzaralı güneşli kıyılar, plâjlar, Pamukkale, Bafa gölü, ormanlar, ılık kış havası, Ege halk havaları ve halk oyunları).

C) İç Batı Anadolu: Afyon ve haşhaş üretimi ve haşhaş yağı. Dünya afyon üretiminde Türkiye'nin yeri.

Şeker pancarının üretimi, Uşak ve Kütahya şeker fabrikaları. Fabrika pancar kalıntılarından yararlanma şekilleri. Pancar ziraatında suni gübre ve münavebe. Tahıl üretimi ve küçük baş hayvancılık.

Halıcılık, çinicilik, azot sanayii fabrikaları, linyit yatakları, Tunçbilek termik santralı ve krom.

Önemli yol kavşakları: Afyon, Kütahya.

Turistik değerlerden Kaplıca ve maden suları, Kula Volkanı, (bu vesile ile volkanlarla ve volkanik olayların açıklanması) tarihi kalıntılar. İstiklâl Savaşında Afyon ve Dumlupınar (Okuma parçası). İç Batı Anadolu ormanları ve orman kalıntıları.

İç Batı Anadolu halk havaları ve halk oyunları.

D) Marmara Bölgesi: İstanbul'un yeri ve önemi (Fatihin hıristiyanlara karşı gösterdiği tolerans ve patrikane hakkında bir okuma parçası). Paşaeli ve Kocaeli yarımadaları ve platoları, Marmara Denizi, boğazlar, bunların ulaşımda ve uluslararası münasebetlerde değer ve önemleri. Marmara ve boğazlarda balıkçılık ve balık konserveciliği. İstanbul'un günlük ihtiyaçlarının karşılanması bakımından Marmara Bölgesinin değeri ve ürünleri; iklim özellikleri. Türk tarihinde önemli yeri olan üç şehirden diğer ikisi (Bursa, Edirne).

Türkiye'nin endüstrileşme hareketlerinde Marmara Bölgesinin öncülüğü ve endüstri merkezleri (İstanbul, İzmit, Bursa, Adapazarı) ve diğer önemli şehirler.

Bölgenin turistik yerlerinden Boğazlar, İstanbul ve Marmara adaları, plâjlar, kaplıcalar, göller, kuşlar cenneti, Uludağ, tarihi eserler (İstanbul, Bursa, Edirne, İznik, I. Dünya Savaşı ile ilgili anıtlar). Çanakkale Savaşları h. bir okuma parçası.

Bölgede halk havaları ve halk oyunları.

(Not: Ada, takım ada, yarım ada, kıstak, boğaz, körfez, göl, plâto v. b. Genel coğrafya kavramlarının verilmesi).

E) Batı Karadeniz Bölümü: Zonguldak kömür havzası ve kömür limanları. Taşkömürü teşekkülü (basit olarak) bir kömür ocağında iş hayatı ve tehlikeleri. Kömür yolu (Irmak - Zonguldak). Kok üretimi, önemi ve tali ürünler. Zonguldak kömür işletmelerinin kısa tarihçesi (okuma parçası).

Karabük ve Ereğli Demir - Çelik fabrikaları; Divriği ve Hekimhan demirleri. Karabük'ün gelişmesi. Kırıkkale fabrikaları.

En zengin ve en geniş orman bölgemiz ve (Ağaçdenizi, sıra dağlar ve ormanlar) iklim şartları. Devlet orman işletmesi ve ağaç endüstrisi. Orman içi köylerde geçim.

Kendir üretimi, Taşköprü ve Kastamonu kendir sanayii. Tosya dokumacılığı ve pirinç. Enerji kaynakları: Çatalağzı ve Sarıyer santralları; Kuzeybatı Anadolu elektrik şebekesi.

Bölgenin turistik değerleri, plâjlar, kaplıcalar, Bartın çayı ve Bartın gemiciliği, ormanlar, tarihî kalıntılar. (Köroğlu hakkında bir okuma parçası). Halk havaları ve oyunları.

F) Orta Karadeniz Bölümü: Karadeniz kıyılarının en büyük şehri ve suni liman olarak (Atatürk'ün Samsun'a çıkışı, bir okuma parçası), şehri iç bölgelere bağlayan demir ve karayolları ile geçitler.

Sinop ve yarım adası, Sinop Kalesi ve Limanı.

İki nehir, iki delta; şekiller ve Samsun tütünleri (Bafra ve Çarşamba). Bölge tütünlerinin dış ticaretteki yeri; Taşova ve Erbaa çevreleri ve tütün üretimi.

Amasya meyveciliği ve şeker fabrikaları (Turhal ve Amasya). Çeltik linyitleri ve yararlanıldığı yer (Türkiye demiryolları).

Erbaa ve çevresinde depremler (1939, 1942, 1943) ve depremlerin sebep ve sonuçları.

Bölgenin turistik değerlerinden Alacahöyük ve Boğazköy'de tarihi kalıntılar; Havza kaplıcaları Borabey gölü v. b. ve plâjlar. Halk havaları ve oyunları.

G) Doğu Karadeniz Bölümü: Fındık ve üretimi, türleri; kurutulması ve kırılması, fındık yağı ve kabuğunun değerlendirilmesi; dış ticaretimizde fındığın yeri ve önemi (Ordu ve Giresun), Fasulye ve soya fasulyesinin yetişme şartları, soya yağı ve değeri, Ordu soya yağı fabrikası. Çay ve yetişme şartları, memleketimizde çay üretiminin tarihçesi (okuma parçası). Çay bahçeleri ve fabrikalarının dağılışı. Toplamadan anbalaja kadar çay, mısır ve buğday. Doğu Karadeniz tütünleri ve özellikleri.

Dağ köyleri ve yaylacılık.

Denizcilik ve balıkçılık.

Kıyıları iç bölümlere bağlayan yollar ve geçitler, İran Transit yolu. Fatih'in Trabzon'u fethi (bir okuma parçası). Murgul bakırı ve Hopa.

Kelkit - Çoruh boyları (Yaşama şartları ve tabiat).

Doğu Karadeniz Bölgesinin turistik değerleri (kıyılar ve kıyı yolu. Tortum gölü, şellalesi ve teşekkülleri; Çoruh nehri ve boğazları. Doğu Karadeniz halk havaları ve halk oyunları; eski kıyafetler).

Sovyetler Birliği sınırında bir gezinti (okuma parçası).

H) Doğu Anadolu Bölgesi: Kars - Ağrı plâtosu; yaz yağışları ve uzun kış mevsimi; otlaklar ve otun depolanması; büyük baş hayvancılık, sütçülük (peynir ve yağ). Küçük baş hayvancılık ve Doğu Anadolunun güney ve batı bölümleri; Erzurum et kombinası. Elbistan, Malatya, Elâzığ ve Muş ovalarının özellikleri; iklim ve ürünler.

Divriği ve Hekimhan demir yatakları (bu münasebetle kısaca Karabük ve Ereğli Demir - Çelik ve Kırıkkale fabrikaları). Ergani bakırları ve bakır fabrikası; yıllık üretim ve bakırın dış ticaretimizdeki yeri. Linyit ve Doğu Anadolunun yakacak problemi. Guleman kromları.

Karasu Murat ve Fırat. Keban Barajı ve elektrik santralı. Enerji üretimi ve sulama işleri Doğu Anadolu'da ilk fabrikalar.

Yer değiştiren şehirlerden: Harput - Elâzığ, Karaz - Erzurum, Arslantepe Eski Malatya - Bugünkü Malatya. Altıntepe - Erzincan, yeni ve eski Van. Diğer önemli şehirler. Yolların yapımından önce ve sonra Doğu Anadolu.

Bölgenin turistik değerleri: Ağrı dağı ve çevresi (bir okuma parçası) ve diğer sönmüş volkanlar. (Volkanlar ve volkanik olaylar; Bölgenin orman durumu ve ağaçlandırma. Nemrut krater gölü). Van gölü ve tarihi kalıntılar. Halk havaları ve oyunları.

Malazgirt Savaşı -(bir okuma parçası).

I) Güneydoğu Anadolu Bölgesi: Petrol yatakları ve ilk petrolün nasıl bulunduğu (bir okuma parçası); Raman ve Garzan petrolleri. Petrolün teşekkülü. (Kısaca ve en uygun açıklamalardan biri ile) Petrol sondajlarının zorlukları ve pahalılığı. İlk rafineri ve petrolün ürünleri. Batman nasıl gelişti (bir okuma parçası). Türkiye'nin başka yerlerinde petrol aramaları ve sonuçları (kısaca). Doğal gaz; kullanılışı ve dağıtılması. Batman. İskenderun petrol borusu ve Mersin rafinerisi. Yıllık petrol ihtiyacımız ve istihsalimiz.

Türkiye'nin yazın en sıcak ve en kurak bölgesi. Sular ve sulama işleri.

Küçük baş hayvancılık ve göçebelik; Urfa ve Diyarbakır yağları ve yün.

Güneydoğu Anadoluda tarım ve Ceylanpınar Devlet Üretme Çiftliği. Ağaçlandırma çalışmaları.

Antep fıstığı ve yetişme şartları. Yabani fıstık ve aşılanması; fıstığın yayılışı. Antep ve Mardin çevreleri bu bakımdan önemi; fıstığın iç ve dış ticaretimizdeki yeri ve önemi. Bağcılık bakımından Antep ve Mardin yöreleri; Güneydoğuda alkollü içki fabrikaları. Zeytin ve yetiştirme şartları; Antep ve Mardin yörelerinde zeytinlikler, zeytinyağı ve sabun sanayii.

Dicle ve Fırat, Bilecik ve Carablus köprüleri (okuma parçası).

İstiklâl Savaşında Güneydoğu Anadolu.

Bölgenin turistik değerleri: Diyarbakır Kalesi Urfa ve efsaneleri. Harran. Karacadağ volkanı (volkanlar ve teşekkülleri). Hasankeyf. Mardin. Halk havaları ve oyunları.

Güneydoğu sınırlarımız boyunda bir gezinti (okuma parçası).

J) Akdeniz Bölgesi: Pamuk ve üretimi; Akdeniz ikliminin özellikleri; pamuk ekim ve üretiminde önemli işler. Çukurovada mevsim işçiliği. Çırçır, pamuk yağı, pamuk ipliği ve pamuklu dokuma fabrikaları.

Çukurovada sulama tesisleri, Seyhan ve Tarsus regülatörleri, Seyhan Barajı ve santralı. Tarımda makinalaşma; tabii ve suni gübreler. Çukurovada su baskınları ve zararları. Turfanda sebzecilik (nasıl yapılır ve neler sağlar). Sıcak iklim meyvaları (portakal, limon, mandalina, altıntop, muz; v. b.).

Zeytinciliğin geliştirilmesi çabaları ve sonuçları.

Mersin Limanı ve Rafinerisi; Batman'dan gelen petrol borusu ve İskenderun Limanı.

Mersin ve İskenderun limanları önünde Kıbrıs Adası ve önemi.

Antalya ovası ve ürünleri. (Turfandacılık).

Toroslarda göçebe yörüklerin hayatı (okuma parçası); maki, orman ve orman işletmeleri.

Göller yöresi ve halıcılık. Gülyağı, Göksu ve Kovada Elektrik Santralları. Keçiborlu kükürtleri.

Bölgenin taşıma ve ulaştırma şartları, yolları ve turistik yerleri: Antalya ve şelâleler, plâjlar, mağaralar, obruklar, göller, İsparta'nın Gölcük krateri; başlıca tarihi kalıntılar.

Halk havaları ve oyunları.

K) Bütünüyle Türkiye: Vatanımız ve bize bağışladıkları (bir okuma parçası).

Türkiye'yi kuşatan denizler: Bunların boğazlar ve Marmara üzerinden bağlantıları. Süveyş Kanalı. Deniz yolları Türkiye'yi nerelere bağlar. Kıyılarımıza ve limanlarımıza toplu bakış.

Sıradağlarımız ve doğrultuları; iç bölgeleri kuzeye ve güneye bağlayan geçitler; enlemesine ve boylamasına uzanan anayollar.

Türkiye'nin iklimi ve sıradağlarla yüksekliklerinin iklim üzerindeki etkileri; iç ve kenar bölgeler arasında iklim ayrılıkları, iklimin doğal bitkiler ve tarım üzerindeki etkileri.

İç ve kenar bölgelerde nüfusun, köylerin, şehir ve kasabaların dağılışı.

Akarsularımızdan ve göllerimizden nasıl yararlanıyoruz (yapılmış ve yapılacak işler; örnekleriyle).

Dış ticarette yer alan ürünlerimiz ve değerleri.

Ünite IV. Yurdumuzda bizden önce kimler, nasıl yaşamışlardır?

A) Tarih öncesinde Anadolu: Eski taş çağında (paleolitik, yontma taş ocağı) yaşama şartları (daha önemli ve serin bir iklim, daha gür akarsular, yüksek dağlarda buzullar; bugünkü tuzlu göllerin o çağdaki durumları; daha geniş ormanlar ve daha gür bir bitki örtüsü, o çağda, yaşayan bazı hayvanların özellikleri). O çağda yaşayış (avcılık ve toplayıcılık) ve kalıntıları (kalıntıların bulunduğu yerlerden örnekler).

Yeni taş çağı (Neolitik; cilalı taş çağı). İlk ziraat hayatı ve yerleşme yerleri (Türkiye'de o çağ kalıntılarının bulunduğu yerlerden örnek).

Türkiyede maden çağı ve kalıntıları. O çağda hayat (kalıntıların bulunduğu yerlerden örnek).

Anadolunun tarih öncesi kültürleri (bir okuma parçası).

B) Anadolunun tarih çağına giriş ve Mezopotamya ile münasebeti: Anadoluda Asur ticaret kolonileri. Mezopotamyada kimler, nasıl yaşadılar (Mezopotamya ve Mezopotamyalıların insanlığa bıraktıkları miraslar). Sümerler: menşeleri. Anayurtta (İç Asya) coğrafya şartları, göçlerin sebepleri. Türk uygarlığının eskiliği.

Hun İmparatorluğunun siyasî tarihi ve uygarlığı (Oğuz Destanı; bir okuma parçası).

C) Anadoluda Hititler: Hitit Devletinin kurulması; genişlemesi ve yıkılması (özellikle Kadeş Savaşı üzerinde durulacak ve bu münasebetle Mısır Uygarlığı hakkında kısa bilgi verilecek), Doğu Akdeniz ülkelerinin coğrafyası ve uygarlığı hakkında bir okuma parçası. (Bu parçada özellikle Fenike Alfabesi ile İbrânilerin dinlerine değinilecektir).

Hitit Uygarlığı (Devlet Örgütü, dil, din, yazı, sanat, savaş araç ve gereçleri v. b.).

D) Urartular, Firikya'lılar ve Lidya'lılar: (Bunların sadece uygarlıkları üzerinde durulacaktır).

E) Batı Anadolu ve Ege Uygarlıkları: Ege Denizi ve Ege Adaları ile, Ege Denizini kuşatan topraklar ve Balkan Yarımadasında coğrafya şartları. Ege Havzasında uygarlıklar. (Bir okuma parçası). Dor'ların Yunanistan'a gelişleri; İsparta ve Atina şehir devletleri (bu arada kısaca Pers Savaşları). Yunanistan'da demokrasi, din, dil, edebiyat, spor ve güzel sanatlar (Perikles Devri hakkında bir okuma parçası).

F) Anadolu'da Persler'le Makedonyalı'ların mücadelesi: (Bir okuma parçası); Bergama kültürü (kısaca).

Ünite V. Apenin Yarımadası ve Roma İmparatorluğu:

Apenin ve İber Yarımadaları ile Atlas ülkelerinin coğrafya şartları.

Apenin Yarımadasının ilk ahalisi; Etrüskler'in Batı Anadolu ile ilişkileri, yarımadaya yerleşmeleri, Roma'nın kuruluşu ve krallık devri (bir okuma parçası). Roma'nın cumhuriyet devri (Roma'nın genişlemesi kısaca belirtilecektir). Roma'nın imparatorluk devri (Ogüst devri) açıklanacak; imparator sülâleleri üzerinde durulmayacaktır).

Hıristiyanlığın doğuşu, yayılması ve Roma İmparatorluğunun ikiye bölünmesi (kısaca).

Avrupa'da Hun İmparatorluğu ve Roma İmparatorluğunun yıkılması.

Roma Uygarlığı: (Devlet örgütü, toplum hayatı, hukuk, din güzel sanatlar hakkında kısaca bilgi. Anadolu'da Roma'lılardan kalma eserler üzerinde durulacaktır).

Ünite VI. Orta Çağda Avrupa ve Doğu Roma İmparatorluğu:

A) Orta Çağda, Avrupada sosyal, dini ve ekonomik durum (kısaca) derebeylik (bir okuma parçası).

B) İslâmlığın doğuşuna kadar Doğu Roma İmparatorluğu'na toplu bakış (İstanbul'un kuruluşu ve coğrafî yerinin önemi üzerinde Marmara Bölgesinde yer alan okuma parçası). Yurdumuzda Doğu Roma (Bizans) devrinden kalmış eserler; özellikle Ayasofya ve Kariye.

Sınıf: II

(Haftada 5 saat)

Ünite I. Orta Çağda İslâmlıktan önce başlıca Türk Devletleri ve uygarlıkları:

Göktürk, Kutluk ve Uygur Devletlerinin kuruluşu, genişlemesi ve parçalanması (Türk adının tarih sahnesine çıkması ve Ergenekon Destanı; bir okuma parçası). Bu devletlerde devlet örgütü, ordu, din, dil, yazı ve edebiyat, kültür ve sanat. (Göç Destanı VIII - XI. yüzyıllar arasında Karadeniz'in kuzeyinden Avrupaya yürüyen Türklerle Madra ve Piliska yazıtları hakkında birer okuma parçası).

Ünite II. İslâmlık nerede ve nasıl doğdu; nerelere ve nasıl yayıldı?

Arabistan ve kuzey Afrikanın tabii coğrafyası. İslâmlıktan önce Arap yarımadasında sosyal durum. Hz. Muhammedin hayatı, İslâmlığın doğuşu ve esasları; Hz. Muhammedin başlıca savaşları. Dört halife devri: Hz. Ebubekir ve Ömer zamanlarında İslâmlığın güçlenmesi ve Arap yarımadasının dışına yayılışı. Müslümanlar arasında siyasî anlaşmazlıklar.

(Hz. Osman ve Ali zamanlarındaki anlaşmazlıklar; kısaca).

Emeviler devri: Devletin kuruluşu (kısaca) Kuzey Afrikanın ve İspanya'nın fethi. Türk illerinin istilası (Türk - Arap mücadelesi; bir okuma parçası).

Abbasiler devri; Devletin kuruluşu. Harun Reşit, Memun ve Mutasım devirleri (Türklerin Abbasi İmparatorluğu tarihinde ve islâm uygarlığında oynadıkları rol hakkında bir okuma parçası).

Endülüs Emevi devletinin kuruluşu; yükselişi ve yıkılışı (kısaca) Endülüs Emevi devletinin uygarlığı ve bu uygarlığın Avrupa üzerindeki etkileri. Bir okuma parçası ile açıklanacak.

Ünite III. Müslüman Türk Devletleri:

A) Karahanlılar ve Gaznelilerin Türk Kültürüne hizmetleri (Kutadkubilik hakkında bir okuma parçası).

B) Büyük Selçuklu İmparatorluğu ve yayılışı alanının tabii coğrafyası. Oğuzlar ve Devletinin kurulması. Tuğrul Bey ve Alparslan zamanları. (Alparslanın hayatı ve Malazgirt Savaşı ayrıca bir okuma parçası ile belirtilecek). Melikşah devri ve İmparatorluğun parçalanması.

Büyük Selçuklu İmparatorluğunda devlet örgütü, ordu, din, dil ve edebiyat, bilim ve güzel sanatlar, sosyal ve ekonomik durum.

Ünite IV. Onuncu yüzyıldan sonra Anadolu:

A) Anadolu Selçuklu Devleti: Devletin kuruluşu. Haçlı seferleri (bu savaşlar sebep ve sonuçları ile bir okuma parçası içinde verilecek; bu okuma parçasında önemli şahsiyetler üzerinde durulacak ve Haçlı seferlerinin Avrupa'daki etkileri belirtilecektir.) Anadolu Selçuklu Devletinin yükseliş devri. Moğol istilâsı ve Anadolu Selçuklu devletinin yıkılışı. Anadolu Selçuklu uygarlığı hakkında geniş bilgi verilecek.

Anadolu Beylikleri (adları ve yerleri verilecek; okulun çevresinde kurulanlar üzerinde durulacaktır) ve beylikler devrindeki Anadolu. Türk Uygarlığı.

B) Osmanlılar: Osman ve Orhan Bey devirleri Osmanlı devletinin kuruluşu (bu sırada Bizansın Anadoludaki durumu; bir okuma parçası).

Balkan yarımadasının tabii coğrafyası ile Osmanlı devletinin kuruluşu sırasındaki siyasi durumu (kısaca).

Osmanlıların Rumeliye geçişleri; Edirnenin alınması; Sırpsındığı ve birinci Kosova savaşları (Murat Hüdavendigârın ölümü bir okuma parçası ile verilecektir).

Yıldırım Beyazıt ve Anadoluda Türk birliğini sağlama gayretleri. Bizansla mücadele. Haçlıların tecavüzü ve Niğbolu savaşı. Ankara savaşının sebepleri ve oluşu, sonucu. Fetret devri (Timur hakkında bir okuma parçası).

Çelebi Sultan Mehmet ve Osmanlı devletinin yeniden kurulması.

İkinci Murat devri. Varna ve İkinci Kosova savaşları.

Kuruluş devrinde padişah, veziriazam, divan, memleket idaresi, ordu, dil, edebiyat, güzel sanatlar, sosyal ve ekonomik durum.

Fatihin padişah olması, İstanbul'un fethi ve fethin Türk ve dünya tarihindeki önemi.

Ünite V. Yeni bir çağ başlıyor:

A) Avrupa kıtasına toplu bir bakış: (Kısaca tabii coğrafya).

B) Yeni çağ başında Avrupa: Bilim ve teknikte ilerlemeler. Büyük coğrafya keşifleri ve sonuçları (Kristof Kolomp, Macellan ve Vasco da Gama'nın seyahatleri, bir okuma parçası içinde verilecek). Amerika kıtalarının tabii coğrafyası. Amerika yerlileri ve iki kıtanın sömürgeliştirilmesi. Rönesans ve sonuçları. Reformun anlamı, sebep ve sonuçları (kısaca).

Ünite VI. Osmanlıların Yükselme Devri:

A) Fatih Sultan Mehmed'in Cenevizlilerle, İsfendiyaroğulları, Trabzon Rum İmparatorluğu, Karaman Beyliği, Akkoyunlular, Dulkadir Oğulları ve Memlüklerle ilişkileri. Rumelideki fetihleri. Egede, Akdenizde ve Karadenizde aldığı yerler.

Fatih Sultan Mehmed'in kişiliği ve devri (bir okuma parçası).

B) İkinci Beyazıt'ın Kili ve Akkerman seferleri; Memlüklerle ve Venediklilerle yapılan savaşlar (kısaca) ikinci Beyazit Cem anlaşmazlığı (okuma parçası).

C) Yavuz Sultan Selim zamanında Osmanlı - İran, Osmanlı - Memlûk ilişkileri ve bu devletlerle yapılan savaşların sebep ve sonuçları.

D) Kanuni Sultan Süleyman devrinde Avrupa devletleriyle ilişkiler. Belgrat ve Macaristanın fethi. Birinci Viyana kuşatması. Osmanlı Fransız ilişkileri, Kapitilasyonlar. (Mektuplaşmalarla ilgili okuma parçası).

Osmanlı - İran ilişkileri (Bağdat'ın alınması, Amasya andlaşması).

Denizlerde genişleme: Rodosun fethi. Preveze Savaşı (Barbarosun hayatı ve diğer önemli Türk kaptanları hakkında bir okuma parçası). Hint seferlerinin sebepleri ve amaçları.

E) Sokollu Devri: Kıbrıs'ın fethi ve İnebahtı deniz savaşı. Sokollu'nun iç ve dış politikası...

F) Yükseliş Devrinde Osmanlı Uygarlığı: Padişahlar, saray, sadrazam, divanı hümayun, divan üyeleri ve görevleri, memleket yönetimi. Merkeze bağlı iller, imtiyazlı eyaletler. Toprak yönetimi (Has, timar, zaamet).

Osmanlı ordusu: Kapukulu askerleri; timarlı sipahiler; yardımcı kuvvetler (akıncılarla ilgili bir okuma parçası) XV ve XVI. yüz yıllarda Osmanlılarda bilim (başlıca Türk bilginleri; bir okuma parçası). Dil ve edebiyat. Güzel sanatlar (Mimar Sinan hakkında bir okuma parçası). XV ve XVI. yüz yıllarda Osmanlılarda ekonomik hayat (tarım, ticaret, sanat, ve Osmanlı devletinin gelir kaynakları).

Ünite VII. Avrupanın büyük ve önemli bölgeleri:

A) İber yarımadası: Avrupanın en az yağışlı bir bölümü; İspanyol mezetası ve beş nehir vadisi. Bir Akdeniz ülkesi olarak Türkiye ile karşılaştırılması. Cebeli Tarık Boğazı ve önemi. Coğrafya keşiflerinde İspanyollarla Portekizlerin amaçları ve rolleri. Yarımadada iki devlet; ekonomik ve politik durumları.

B) İngiltere (Büyük Britanya): Bir adalar devleti: İngiltereyi kuşatan denizler ve bu durumun İngiltere'ye sağladığı üstünlük. İngiltere nehirleri, haliçleri ve önemli limanları; met ve cezrin taşıma ve ulaştırma üzerinde etkileri (doklar). Golfistrim ve İngiltere iklimi (deniz akımlarının açıklanması; kısaca).

Eski bir tarım ülkesi ve endüstrinin ana vatanı olarak, İngiltere endüstri inkılâbı ve dünyadaki etkileri. İngiliz sömürgeciliği (Avusturalya ve Yeni Zelandanın keşfi ve sömürgeleştirilmesi) ve Britanya Milletler Camiası.

Londra (Dünyanın büyük ticaret ve ulaşım merkezlerinden biri olarak).

Türk - İngiliz tarihi münasebetleri (bir okuma parçası ile) ve ekonomik münasebetler.

C) Fransa: Fransa'nın coğrafya konusu ve durumu özellikle güvenliği bakımından kendisine neler sağlamaktadır? Masif santral ve dört nehir havzası. Zengin demir yatakları ve taşkömür azlığı. Fransız sömürgeciliği ve eski sömürgelerin bugünkü durumu.

Paris: Fransa'nın ve moda dünyasının merkezi.

Fransa'da ziraat ve endüstri hayatı.

Türkiye ile ekonomik münasebetleri.

D) Almanya: Almanya'nın iki büyük Avrupa devleti arasındaki konumu ve durumu ve bunun sonuçları. Alman endüstrisi yöreleri. Almanya'da nehirler ve kanallar; demir yolları. Hamburg limanı.

Tarım hayatında gelişmeler.

İkinci Dünya Savaşı sonrasında Almanya: Alman Birleşik Cumhuriyeti (Batı Almanya) ve Alman Demokratik Cumhuriyeti); Doğu ve Batı Berlin.

Tarihte Türk - Alman münasebetleri (Özellikle Birinci Dünya Savaşında; bir okuma parçası) Türk - Alman ekonomik münasebetleri.

E) Tuna Ülkeleri:

Uluslararası bir su yolu olarak Tuna nehri ve Tuna boyları.

Avusturya: Kıyıları olmayan bir devlet; ekonomik hayatın dayanakları, Viyana'nın yeri ve önemi.

Macaristan ve Macarlar. Tarım hayatı ve endüstrileşme çabaları. Budapeşte'nin yeri ve önemi.

Romanya: Buğday ve petrol ülkesi. Eflâk ve Boğdan yöreleri. Tarihi ilişkilerimiz (kısaca).

F) Doğu Avrupa (Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği):

Rusya plâtoları ve ulaşıma elverişli büyük nehirler; büyük göller. Kuzeyin buzlu çöllerinden Güneydeki zeytinliklere kadar altı iklim ve bitki bölgesi. Büyük bir tarım ülkesi ve endüstri gücü (orman ve maden zenginlikleri). Demir ve hava yollarının önemi. Rus sömürgeciliği ve bugünkü şekli (Sovyetler Birliği ve Doğu Bloku); ayrı dil, din ve ırktan birçok kavimler ve Sovyet Cumhuriyetleri. Sovyetler Birliğinde Türkler.

Ünite VIII. Osmanlı İmparatorluğunun Duraklama ve Gerileme Devri (1579 - 1699, 1699 - 1792).

A) Duraklama Devri (1579 - 1699): İç ve dış sebepler. İç ayaklanmalar. Siyasi olaylar: Osmanlı - İran savaşları, Osmanlı - Venedik ilişkileri (Kanije Kuşatması; bir okuma parçası). Islâhat hareketleri: Genç Osman, IV. Murat ve Köprülüler (Genç Osman bir okuma parçasiyle). II. Viyana Kuşatması ve Karlofça andlaşması.

B) Gerileme Devri (1699 - 1792): Bu devrin siyasi olayları (Osmanlı - Rus, Osmanlı - Avusturya ve Osmanlı - Fransız ilişkileri üzerinde durulacak; Osmanlı - Venedik ve Osmanlı - İran ilişkilerine kısaca değinilecektir). Islâhat hareketleri (Lâle Devri, I. Mahmut, III. Mustafa I. Abdülhamit ve III. Selim Devirleri).

Osmanlı - Avusturya Savaşları, Osmanlı - Lehistan ilişkileri.

Ünite IX. Komşu Devletler ve bunlarla ilişkilerimiz:

A) Önasya'daki komşularımız:

Önasya'nın tabii coğrafyası ve bu bakımdan bölümleri; büyük kara parçaları ve denizlerle önemli kara, hava ve deniz yolları arasındaki yeri ve önemi. Kutsal şehirler (Mekke, Medine ve Kudüs). Önasya'da Türk toplulukları.

Önasya Devletleri:

İran: Hayvancılık ve göçebelik. Sulama işleri ve tarım. Halıcılık, gül ve gül yağı üretimi. Pamuk, petrol.

Irak: Su yolu olarak Dicle ve Fırat'ın önemi; Mezopotamya ovaları, sulama ve tarım, hurma, petrol.

Suriye ve Filistin: Akdeniz kıyılarından İran Körfezine ve İran'a giden kara yolları. Büyük çöküntü hendeği. İsrail devleti ve kurak bir ülkede tarım ve endüstri.

Önasya devletleriyle münasebetlerimiz.

B) Balkan Yarımadasındaki Komşularımız:

Balkan devletleri (Bulgaristan, Yunanistan ve Yogoslavya) ekonomik ve politik münasebetlerimiz. Balkan Yarımadasında Türkler.

C) Ege Adaları ve Kıbrıs'ın Türkiye bakımından önemi: (Bir okuma parçası).

Ünite X. Dünya'da Daha Birçok Ülkeler ve Milletler Var:

A) Avrupa'da:

İsviçre: Turizm. Alp buzulları (buzullar hakkında bilgi).

Danimarka: İleri bir tarım ülkesi.

İskandinav Yarımadası: Fiyortlar; Norveç balıkçılığı. Uzun geceler ve gündüzler, gece yarısı güneşi; Lâponların yaşayışı.

Finlanda: Göller ve ormanlar.

Hollanda: Setler ve Kanallar.

Belçika: Küçük, fakat ileri bir endüstri ülkesi.

B) Asya'da: Asya'ya toplu bakış. Japonya: (Uzak doğunun endüstri ülkesi ve bir adalar devleti olarak incelenecek).

C) Kütüplarda: Kutuplar ve keşif seyahatları. (Okuma parçası).

Sınıf: III

(Haftada 4 saat)

Ünite I. Demokrasi nedir ve Türkiye'de Demokrasi:

A) Demokrasinin tarihçesi:

1 — İngiltere'de demokrasi yönetimi (okuma parçası).

2 — Amerika Birleşik Devletlerinin kurulması.

3 — Fransa ihtilâlinin sebep ve sonuçları. (Özellikle Osmanlılara etkisi üzerinde durulacaktır).

4 — Demokrasinin tanımı ve bugünkü demokrasi anlayışı.

B) Milleti meydana getiren esaslar: Milli duygu. Türk milliyetçiliği ve milletimizin özellikleri. Türk Bayrağı, İstiklâl marşı, millet hayatının sürekliliğinde ahlâkın önemi (Millet çıkarlarının kişisel çıkarlara üstünlüğü, milli amaçlar uğrunda fedakârlık, halk yaralarına çalışan kurumlara bağışlar).

C) Hak ve ödevlerimiz: Hürriyet, hürriyet şekilleri ve sınırları. Sıkı yönetim. Şikâyet hakkı. Hak ve hürriyetlerimizin korunması. Seçim şekilleri ve seçmenlik şartları. Seçmenin sorumlulukları. Seçim kurulları ve görevleri. Vergi ve vergi şekilleri. Vergi kuralları. Vergi çeşitleri, verginin zamanında ödenmesi, barışta ve savaşta savunma görevi. Askerlik daireleri ve askerlik şubeleri. Askerlik yaşı ve yoklamalar.

D) Yurt: Yurt sevgisinin kaynakları. Yurttaşlık ve yurttaş haklarına saygı.

E) Devlet: Devlet şekilleri. Türk Devletinin bugünkü şekli ve eski şekillerle karşılaştırılması. Yasama, yürütme ve yargı görevleri (Türkiye Büyük Millet Meclisinin kuruluşu. Millet Meclisi ve Senato).

1 — Devletin yasama görevi:

a) Milletvekili seçilmesinin şartları. Seçim ve seçim dönemleri. Millet Meclisinde siyasi partiler.

b) Senatörlerin seçimi ve seçim şartları. Seçim dönemi. Senatoda siyasi parti grupları.

c) Her iki meclisteki üyelerin andları, dokunulmazlıkları ve dokunulmazlığın anlamı. İçtüzük. Çalışma kolları.

d) Kanun nasıl yapılır (hazırlanması, müzakeresi ve kabulü).

e) Anayasa. Anayasanın öteki kanunlardan farkı. Anayasa nasıl değiştirilebilir. Türk Anayasasının değişmez maddesi.

f) Bütçe nedir ve nasıl hazırlanır? (Bütçe dengesi; müzakeresi; kabulü, uygulanışı, Sayıştay ve görevi).

2 — Devletin yürütme görevi:

a) Cumhurbaşkanı seçimi, andı ve süresi. Cumhurbaşkanının görevleri.

b) Hükûmet ve kuruluşu, Bakanlar Kurulu. Seçimlerde geçici Bakanlar Kurulu. Başbakan ve görevi. Bakanların görevleri ve sorumlulukları. Bakanlıklar ve görevleri.

3 — Devletin yargı görevi:

a) Anayasa mahkemesi, kuruluğu ve görevleri,

b) Danıştay, kuruluş ve görevleri.

c) Mahkemeler (hukuk, ticaret ve ceza mahkemeleri). Dâvalar, karar şekilleri, kanıtlar, iflas, tasfiye, suç ve ceza şekilleri, ceza ehliyeti, mahkeme safhaları, tutukluluk ve salıverme.

d) Yargıtay, mahkeme kararlarının temyiz edilmesi, karar tashihi, muhakemenin iadesi.

e) Hakimler nasıl yetişir ve tayin edilirler. Yüksek Hakimler Kurulu ve hakimlerin bağımsızlığı. Savcılar ve görevleri, Avukatlar (Baro).

Ünite II. XIX. ve XX. Yüzyıllarda Osmanlı İmparatorluğu, İmparatorluğunun Yıkılması ve Başlıca Dünya Olayları:

A) Islahatın devamı ve Tanzimat Devri: III. Selim'in islahatı ve buna karşı tepki, Kabakçı Mustafa Ayaklanması, Alemdar Mustafa Paşanın Sadrazam olması ve islâhatı. II. Mahmut devrinde yapılan Islahat (Alemdar'ın öldürülmesi, Vakai Hayriyye; bir okuma parçası). Tanzimat: Mustafa Reşit Paşa ve Gülhane Hattı Hümayunu. Tanzimatın getirdiği yenilikler.

B) Siyasi Olaylar: Osmanlı - Fransız İlişkileri (XVIII. yüzyıl sonlarından itibaren). Viyana Kongreleri ve sonuçları (Alman ve İtalyan Birliklerinin kurulması; bir okuma parçası). Osmanlı - Rus, Osmanlı - İngiliz ilişkileri. Sırp ve Yunan ayaklanmaları. Kavalalı Mehmet Ali Paşa ayaklanması ve Boğazlar. Kırım Savaşı ve Paris Andlaşması.

C) I. Meşrutiyet Devri: I. Meşrutiyetin ilânı (Kanuni Esasi ve Mithat Paşa; bir okuma parçası). Osmanlı Rus Savaşı, Ayastefanos ve Berlin andlaşmaları. II. Abdülhamid'in yönetimi; bu yönetime karşı tepkiler.

D) II. Meşrutiyet Devri: II. Meşrutiyetin ilânı ve 31 Mart olayı. İtalya (Trablusgarb), Balkan savaşları ve sonuçları. I. Dünya Savaşının (1914 - 1918) sebepleri, oluşu; Osmanlı Devletinin bu savaşa girmesi ve savaştığı cepheler. Mondros Mütarekesi ve uygulanması.

Ünite III. Yeni Türkiye Devletinin Kurulması:

A) Kurtuluş Savaşı: Türk milletinin direnmeğe başlaması. Yurdumuzda kurulan zararlı ve faydalı cemiyetler. İzmir'in işgali.

Mustafa Kemal Atatürk'ün hayatı (1881 - 1938).

Mustafa Kemal'in Samsun'a çıkışı; Erzurum ve Sivas Kongreleri; son Osmanlı mebuslar meclisi; Misak-ı Millî.

İstanbul'un işgali ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılması.

İç ayaklanmalar. Sevr Andlaşması Doğu Cephesi, Ermenilerin yenilgisi (Andlaşmalar). Güney cephesi ve Ankara İtilâfnamesi bu cepheye dair okuma parçaları. Batı cephesi. I. İnönü Savaşı, Londra Konferansı; II. İnönü Savaşı, Sakarya Savaşı, Büyük Taarruz ve zafer. Mudanya Mütarekesi.

Saltanatın kaldırılması.

Lozan Konferansı ve Lozan Andlaşması. Kapitülasyonlar hakkında (bir okuma parçası).

B) Devrimlerimiz:

Cumhuriyetin ilânı, Halifeliğin kaldırılması. Lâyikliğin ve medeni hukukun kabulü; hukuk ve kadın hakları; şapka, kıyafet, ölçü, takvim, harf ve soyadı kanunları. Ekonomi alanında gelişmeler.

II. Dünya Savaşı ve Türkiye.

Türkiye'de çok partili hayata giriş ve demokratik gelişmeler, 27 Mayıs Devrimi, 1961 Anayasası ve özellikleri.

Ünite IV. Birleşmiş Milletler ve Unesco:

1. "Yurtta barış dünyada barış" fikri; anlamı ve önemi: Barışın insanlara sağladığı huzur ve mutluluk; bu fikrin gerçekleştirilmesi için çabalar.

2. "Birleşmiş Milletler Örgütü" hangi tarihte ve nasıl kurulduğu; Örgütün amaç, ilkeleri ve başarıları.

3. "Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurulu" (Unesco) nun amaçları, görevleri ve çalışmaları.

4. Avrupa Konseyi.

Ünite V. Nüfusumuz:

A) Türkiye'de nüfusun artış hızı: Nüfus sayımları ve sonuçları. Sayımlar arasında artış hızı bakımından farklar ve sebepleri. Hızlı nüfus artışının sebep ve sonuçları okur yazar, köyde ve şehirde oturan nüfusumuz, nüfusumuzun faaliyet alanlarına bölünüşü. Sürekli, geçici iç ve dış göçler.

B) Nüfusumuzun görünüşü: Kadın ve erkek nüfusu oranları. Nüfusumuzun yaş gruplarına ayrılışı. Okur yazar oranı (kadın, erkek ve toplam olarak) öğrenimin faydaları (başka ülkelerde durum). Köy, kasaba ve şehir nüfusları ve şehirleşme hareketleri. Çalışan nüfusun meslek gruplarına bölünüşü ve başka ülkelerle karşılaştırılması.

C) Nüfus yoğunluğu ve dağılışı: (Basit açıklamalarla).

D) Mesleğimizi nasıl seçelim: Memleketimizde hangi meslek adamlarına daha çok ihtiyaç vardır. Çeşitli mesleklere hazırlayıcı kurumlar ve özellikleri. Mesleğe hazırlıkta ailenin ve devletin yardımları ve buna karşı borcumuz. Ortaokuldan sonra hangi okullara gidilebilir. İş ve meslek hayatı.

E) Depremler ve sebep olduğu nüfus kayıpları: Depremlerin sebepleri, korunma yolları, Türkiye'de deprem bölgeleri.

Ünite VI. İhtiyaçlarımızı Nasıl Karşılıyoruz?

A) Besin ihtiyacımızı sağlayan ürünlerimiz:

Toprak ürünlerimiz: Ekmeklik tahıl (buğday, çavdar, yulaf, mısır v. b.) besin değerleri ve başlıca üretim alanları. Bazı yıllarda niçin buğday ithal ediyoruz? Her yıl ekilen ve nadasa bırakılan toprakların Türkiye topraklarına oranı. Tahıllardan yapılabilen çeşitli yiyecekler.

Sebzelerimizin türleri; besin değerleri. Turfanda sebzecilik. Kurutulabilen sebzeler. Sebzelerimizin ihracatımızdaki yeri.

Meyvelerimizin türleri. Başlıca üretim alanları. İspirto ve alkollü içkiler yapımı. Meyvelerimizin ihracatımızdaki yeri.

Türkiye'de konservecilik. Eski ve yeni koruma usulleri. (Kurutma, turşu, reçel, konservecilik...)

Yağ elde edilen bitkilerimiz ve yapım yerleri. Yağlı tohumların ve yağların ihracatımızdaki yeri.

Hayvan ürünlerimiz. Et ihtiyacımız ve et veren hayvanlarımız. Balığın beslenmede değeri ve önemi; balıkçılığımızın bugünü ve yarını. Kara avcılığı. Et ve balık konserveciliği; pastırma, sucuk. Et kombinaları ve et taşıma araçları.

Süt ve pastorize edilişi. Sütten elde edilen besinler. Süt veren hayvanlarımız ve verimleri. Hayvanlardan elde edilen diğer yağlar ve değerleri.

B) Giyim ihtiyacımızı karşılayan ürünlerimiz:

Pamuk: Türleri; pamuk ıslahı. Pamuklu endüstrisi. Kuruluş tarihçesi.

Yün: Koyunlarımız ve merinoslaştırma sebepleri. Yünlü dokuma endüstrisi (kuruluş ve gelişim). Suni dokuma lifleri.

Tiftik: Ankara keçileri ve tiftiğin dokumacılıkta yeri.

Deri: Tabaklık ve kunduracılık. Ham deri ithalat ve ihracatımız.

İpek ve ipek böceği: Besleniş ve üretilişi. Suni ipeğin rekabeti. İpekçiliğimizin dünü ve bugünü.

C) Ev ve ev eşyası ihtiyacımızın karşılanmasında ağacın yeri:

Yapı işlerinde ağaç — ev eşyası yapımında ağaç —

D) Memleketimizde üretilemeyen bazı ihtiyaç maddeleri:

Kakao, kahve, kauçuk, jüt v. b.

Ünite VII. Ekonomik Hayatımızın Bazı Önemli Problemleri:

A) Toprak erozyonu nedir: Nasıl korunabiliriz. Devlet Su İşleri İdaresinin çalışmaları.

B) Sulama işleri: Barajlar, regülatörler, kanallar ve arklar. Su baskınları ve koruma yolları.

C) Toprağın gübrelenmesi: Doğal ve suni gübreler. Memleketimizdeki suni gübre fabrikaları.

D) Tohum ıslahı: Devlet çiftliklerinde yapılan çalışmalar; çiftçilerimizin kendilerinin yapabileceği çalışmalar.

E) Tarımda makinalaşma ve ziraî donatım kurumu.

F) Hayvan ıslahı ve yem üretimi: Hayvanlarımızın bugünkü durumu; ıslah çalışmaları. Ahır hayvancılığı ve yem üretimi. Çayır ve otlaklarımızın durumu. Yük ve çekim hayvanları.

G) Orman yangınları ve tahribatı: Sebepler ve sonuçlar. Türkiye topraklarında ormanların payı. Koruma ve genişletme zorunluğu. Ağaçtan faydalanma şekilleri. Maden, telefon, telgraf, elektrik direkleri ve tarversler, taşıt, yapımı (vagon, araba ve benzerleri); kâğıt ve Türkiye'de kâğıt endüstrisi.

Ünite VIII. Türkiye'de Enerji Kaynakları:

A) Taşkömürü: Zonguldak kömürleri. Kok üretimi ve endüstrideki yeri. Taşkömürden elde edilen diğer maddeler. Kömür yolu (Zonguldak - Irmak); kömür limanları. Kömür üretiminde gelişmeler. Kömür ocağı ve ocaklarda iş hayatı (okuma parçası). İş kazaları; önleyici tedbirler ve sigorta. Kömür tozladırının değerlendirilmesi (Çatalağzı santralı ve biriket yapımı).

B) Linyit: Önemli linyit yatakları. Linyit tozunun değerlendirilmesi (Tunçbilek ve Soma Elektrik Santralları; biriket yapımı). Linyit üretiminde gelişmeler.

C) Petrol: Memleketimizde petrol aramaları ve sonuçları; bulunan petrol yatakları. Petrol işletmelerimiz. Petrol ihtiyacımız ve istihsalimiz. Petrol boru hattı. Petrol rafinerileri. Ham petrol ithalatımız.

D) Su gücü: İklim şartları ve akarsularımızın rejimleri. Su gücünün çeşitli yollardan değerlendirilmesi; değirmenler; başlıca hidroelektrik santrallarımız. Kuzey Batı Anadolu elektrik ağı ve bundan faydalanan başlıca merkezler. Şehir, kasaba ve köylerimizle demiryollarımızın elektriklendirilmesi. Endüstride elektriğin önemi.

E) Atom enerjisi ve ilk reaktörümüz.

F) Yakacak problemi: Orman azlığı. Halk yakacağı olarak linyitin değeri.

G) Rüzgâr gücü: Yel değirmenleri, rüzgâr tulumbaları, yelkenli gemiler. Memleketimizde harman işleri.

Ünite IX. Türkiye'nin Endüstrileşmesi:

El sanatları ve endüstri. Avrupa'da endüstri inkılâbı ve Türk el sanatları üzerinde etkileri. kapitülasyonlar ve kaldırılması. Türkiye'de endüstrinin kuruluşu ve gelişmesi (kısa tarihçe). Yaşayan ve gelişen el sanatları. Madenciliğimiz ve maden endüstrisi. Turizm ve hatıra eşya yapımı.

Ünite X. Türkiye'de Taşıma, Ulaştırma ve Haberleşme:

A) Taşıma ve ulaştırmanın önemi: Taşıma ve ulaştırmanın tanımı. Yollar, taşıtlar ve türleri. Taşıma ve ulaştırmanın millî birlik ve bütünlük, savunma, iş hayatı besin sağlanması, iç ve dış ticaret üzerinde etkiler.

B) Türkiye'de taşıma ve ulaştırmada gelişme (tarihçe):

1. Demiryollarında (Devlet Demiryolları Örgütü).

2. Kara yollarında (Devlet Kara Yolları Örgütü); il ve köy yolları. Kara yollarında trafik yoğunluğu. Şehirlerarası yollarda trafik kazaları ve kuralları.

3. Demir ve kara yolu rekabeti.

4. Deniz yollarımız ve deniz ticaretimiz: Türk denizciliği ve imkânları. Lozan Andlaşması ve kabotaj hakkı; tabiî ve suni limanlarımız.

5. Hava yollarımız (Türk Hava Yolları Örgütü).

C) Haberleşme araç ve örgütleri: Şehir içi telefon ve mektuplaşma. Telgraf ve şehirlerarası telefon. Genel haber araçları: Radyo ve televizyon; bu iki araçtan sağlanan diğer faydalar; gazeteler ve dergiler.

Ünite XI. Türkiye'de İç ve Dış Ticaret:

Ticaretin tanımı. İç ticaret; bölgelerin birbirini tamamlaması. Dış ticaret; ülkelerin birbirini tamamlaması. Dış ticaretimizde özel önemi olan maddeler. En çok alışveriş yaptığımız ülkeler. Ortak pazar.

Dış ticaret dengemiz.

Bir döviz kaynağı olarak turizm ve memleketimiz için önemi.

(Devamı gelecek sayıda)

İ L Â N:

RADYO İLE EĞİTİM PROGRAMLARI

15 ARALIK 1969 - 26 ARALIK 1969 ARASI

YAYIN TARİHİ		PROGRAM DİZİSİ	III. HAFTA 15 - 19 ARALIK	IV. HAFTA 22 - 26 ARALIK
PAZARTESİ	SABAH	Bize Gelenler (Genel)	....	....
		Biraz da Cebir (Lise II.)	2. Derece Denklemin Kökleriyle Katsayıları Arasındaki Bağlantılar	2. Derece Parametrik Denklemler
		Sosyal Bilgiler (İlkokul V.)	Duraklama Devrinin Sebepleri	Islâhat Devrine Toplu Bakış
		Bu Kitabı Okudunuz mu?		
	ÖĞLE	Çocuklarımız ve Biz (Genel)	....	....
		Fizik (Orta II.)	Çocu. ve Gencin Gelişiminde Spor	Çocukta ve Gençte Neşe-Keder
		Turizm ve Folklor (Genel)	Gazlar	Maryot Kanunu
		Yakın Tarihimiz (Orta III.)	Antalya	Alanya
			Osm. Türk Uygarlığı: Dev Yönetimi	Türk Ordusu ve Donanması
SALI	SABAH	Nasıl Konuşurlar? (Or. Gen.)	Konuşmada Kibirlilik	Sabit Fikirlilik
		Yurdumuz Türkiye (Orta III.)	Ormanlarımız	Yeraltı Zenginliklerimiz
		Fen ve Tabiat (İlkokul IV.)	Hava ve Olayları	Hava ve Sağlığımız
		Fen ve Tabiat (İlkokul V.)	Kan Dolaşımı	Ünitemiz: Sağlıklı Büyüme ve Yaşama
	ÖĞLE	Pazartesi sabahı yayınlanan programların tekrarıdır.		
ÇARŞAMBA	SABAH	Halk Ozanları (*) (Lise I.)	Kâtibî	....
		Şiirimizde Aruz (*) (Lise I.)	....	Nef'i ve Nabi
		Matematik (Orta III.)	Yüzde Hesapları ve Problemleri	Benzer Şekiller
		Müzik (İlkokul Genel)	Çocuk Sesi, Sınıf ve Okul Koroları	Çocukta Ses Değişimi ve Önemi
	ÖĞLE	Salı sabahı yayınlanan programların tekrarıdır.		
PERŞEMBE	SABAH	Sosyal Bilgiler (İlkokul V.)	Duraklama Devrinde Önemli Olaylar	Tanzimat Devri ve Özellikleri
		Ülkeden Ülkeye (Orta II.)	İspanya	Sovyetler Birliği
		Fen ve Tabiat (İlkokul IV.)	Havanın Yaşayışımıza Etkileri	Bu Ünitede Neler Öğrendik?
		Fen ve Tabiat (İlkokul V.)	Vücudumuza Kan Yoluyla Giren Mikroplar	Temizliği, Sağlığımızdaki Önemi
	ÖĞLE	Çarşamba sabahı yayınlanan programların tekrarıdır.		
CUMA	SABAH	Pazartesi öğleden sonra yayınlanan programların tekrarıdır.		
	ÖĞLE	Perşembe sabahı yayınlanan programların tekrarıdır.		

(*) *15 günde bir yayınlanır.*

BU DERGİDEKİ KANUNLAR, KARARLAR VE TAMİMLERLE DİĞER YAZILAR TARAFIMIZDAN OKUNMUŞTUR

1	12	23	34	45
2	13	24	35	46
3	14	25	36	47
4	15	26	37	48
5	16	27	38	49
6	17	28	39	50
7	18	29	40	51
8	19	30	41	52
9	20	31	42	53
10	21	32	43	54
11	22	33	44	55

MİLLÎ EĞİTİM BASIMEVİ — ANKARA